کتابخوانی از گوشه و کنار جهان

ینگه‌دنیا در آینه کتاب

محمدعلی شفیعی
پژوهشگر

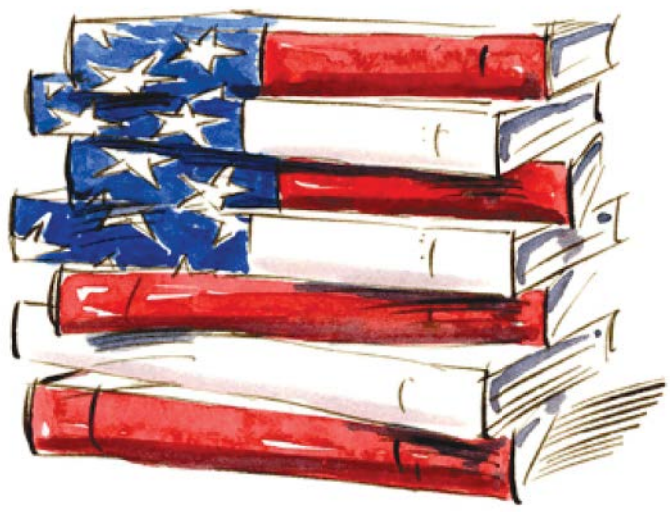

کتاب‌ها را می‌توان به عنوان نبض هر جامعه‌ای در نظر گرفت؛ آمار کتابخوانی در هر جامعه‌ای نشان‌دهنده پویایی و تحرک جامعه است و می‌توان از طریق آن به میزان زنده بودن جوامع پی برد. در ادامه می‌خواهیم مروری داشته باشیم به برخی آمار موجود در حوزه کتاب و مطالعه در ایالات متحده.

یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های دسترسی عمومی به کتاب در همه کشورهای جهان، کتابخانه‌ها هستند. در ایالات متحده نیز به این موضوع اهمیت ویژه‌ای می‌دهند به طوری که روسای جمهور این کشور، پس از بازنشستگی، بودجه ویژه‌ای جهت تاسیس یك کتابخانه به نام خود و در ایالت خود دریافت می‌کنند.

در مطالعه‌ای که در سال ۲۰۱۵ انجام شد، مشخص شده است ۴۶ درصد افراد بالای ۱۶ سال در ایالات متحده طی ۱۲ ماه منتهی به این مطالعه از کتابخانه‌های محلی استفاده کرده‌اند. جالب است بدانیم این آمار برای افراد جوان‌تر یعنی بازه سنی ۱۶ تا ۲۹ سال بیشتر از مسن‌ترها بوده و به ۵۲ درصد می‌رسد. همچنین از افراد در مورد تاثیرگذاری کتابخانه‌های محلی بر وضعیت جامعه و محله زندگی آنها پرسیده شده که ۹۰ درصد مردم معتقدند اگر کتابخانه محلی آنها به هر دلیلی تعطیل شود، تاثیر منفی بر وضعیت محله‌شان خواهد گذاشت.

اما یکی دیگر از آمارهای جذاب، مطالعه پدرها و مادرهاست. باور عمومی آن است که اگر والدین کتابخوان باشند و برای کودکانشان نیز کتاب بخوانند در علاقه‌مند شدن آنها به کتاب تاثیر به سزایی خواهد گذاشت. در آمریکا طی یك سال مادران به طور متوسط ۱۴ کتاب و پدرها، ۱۰ جلد کتاب می‌خوانند. البته در مطالعه کتاب برای کودکان، مادرها حوصله بیشتری دارند (۵۵ درصد در مقابل ۴۵ درصد). همچنین ۹۰ درصد والدین معتقدند کتاب‌های چاپی نسبت به کتاب‌های الکترونیکی برای فرزندانشان مناسب‌تر است. اما نکته مهم‌تری نیز در تاثیر کتاب بر کودکان وجود دارد. در مقاله‌ای که در وب سایت گاردین منتشر شده نسبت مستقیمی بین سواد، مهارت‌های آی تی و ریاضی در آینده با تعداد کتاب‌های موجود در خانه افراد در ۱۶ سالگی وجود دارد. این مقاله اشاره می‌کند این تاثیر صرف‌نظر از این است که آیا شخص این کتاب‌ها را می‌خواند یا خیر. شاید به زبان ساده‌تر بتوان گفت که اگر در سنین نوجوانی تعداد کتاب‌های بیشتری در منزل فردی وجود داشته باشد، حتی اگر آنها را نخواند، در بسیاری از مهارت‌ها، جلودار خواهد بود. در همین مطالعه کشور استونی پیشتاز است و به طور میانگین در هر خانه‌ای که فرد ۱۶ ساله زندگی می‌کند، ۲۱۸ کتاب وجود دارد که این عدد در ایالات متحده ۱۱۴ است.

یکی دیگر از آمارهای جالب توجه آن است که حدود ۲۸ درصد مردم آمریکا طی یك سال منتهی به دسامبر ۲۰۱۹ (دی ۱۳۹۸) اصلا کتابی نخوانده‌اند! اما باید در نظر داشت که با وجود رشد صنعت سرگرمی و گوشی‌های هوشمند و... همچنان میانگین کتابخوانی در آمریکا برای هر نفر پنج کتاب در سال است؛ عددی که سال‌هاست در همین حدود باقی مانده. از میان ۷۲ درصد از مردمی که در یك سال گذشته حداقل یك کتاب خوانده‌اند، همچنان کتاب‌های چاپی سهم بیشتری دارند. تغییر سبك زندگی طی سال‌ها، باعث رجوع هر چه بیشتر به کتاب‌های صوتی به علت سهولت استفاده از آنها شده و سهم آنها از سال ۲۰۱۱ که ۱۱ درصد کتابخوان‌ها به این کتاب‌ها مراجعه داشته‌اند تا ۲۰ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است.

نکته آخر هم این‌که مطالعه‌ای که میان دانش‌آموزان آمریکایی (سنین ۶ تا ۱۷ سال) در سال ۲۰۱۶ انجام شده است نشان می‌دهد ۶۲ درصد آنها در تابستان و زمان تعطیلی مدارس به کتابخوانی پرداخته و از آن لذت برده‌اند. آنها به طور میانگین در فصل تابستان هشت جلد کتاب مطالعه کرده‌اند.

به طور کلی شاید برخی از این آمار برای ما شگفت‌آور به نظر برسد، اما این موضوع را باید در نظر داشت که جامعه آمریکا، کتابخوان‌ترین جامعه جهان نیست. این کشور در رتبه‌بندی که در زمینه تعداد ساعت مطالعه در روز انجام شده است، رتبه ۲۲ را دارد و این به آن معناست که ۲۱ کشور دیگر وجود دارند که در وجوه مختلف مطالعه کتاب، نسبت به آمریکا پیشتاز هستند.

تغییر سبك زندگی طی سال‌ها، باعث رجوع هر چه بیشتر به کتاب‌های صوتی به علت سهولت استفاده از آنها شده و سهم آنها از سال ۲۰۱۱ که ۱۱ درصد کتابخوان‌ها به این کتاب‌ها مراجعه داشته‌اند تا ۲۰ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است

کلاس داستان

پایان خوب برای یک دلقك

فاطمه سلیمانی
نویسنده

خوب یا بد بودن یك کتاب به عوامل زیادی بستگی دارد. ممکن است به نظر برسد که داستان جذاب و تأثیرگذار مهم‌ترین عامل موفقیت یك کتاب است. این تفکر تا حدزیادی به واقعیت نزدیك است، اما در اصل تکنیك پیاده‌کردن داستان است که باعث جذابیت کتاب می‌شود. انتخاب فرم متناسب با محتوا اولین قدم نویسنده برای نگارش داستان است. بعد از آن نوبت می‌رسد به ریزه‌کاری‌هایی همچون معرفی درست شخصیت‌ها، توصیف و فضاسازی، ایجاد تعلیق، ریتم متناسب داستانی، فاصله هنرمندانه با سوژه و... در کنار همه این پارامترها شروع و پایان خوب از مهم‌ترین عوامل موثر در کیفیت یك داستان است. پیش از این درباره شروع خوب صحبت کردیم. شروعی که یا نفسگیر باشد یا مخاطب را دچار تعلیق بکند. شروع خوب باعث خوانده‌شدن داستان می‌شود و پایان خوب باعث می‌شود که داستان در ذهن حك شده و به‌یادماندنی شود. به قول استادان داستان‌نویسی پایان خوب باعث خوانده شدن دیگر آثار نویسنده می‌شود. گاهی نویسندگان نوقلم و مخاطبان کمتر کتابخوان پایان خوب را همان پایان خوش می‌پندارند. در صورتی که بین این دو تفاوت هست. پایان خوب پایانی است که براساس پیرنگ، داستان را به سرانجام درستی برساند. حتی ممکن است که این پایان بی‌نهایت تلخ باشد. گاهی پایان کتاب کاملا متناسب با فضا و پیرنگ داستان است، اما نویسنده از پس فضاسازی برنیامده. حتما فیلم‌های زیادی را دیده‌اید که پس از صحنه پایان و قبل از شروع تیتراژ سرنوشت شخصیت‌های به صورت نریشن مشخص می‌شود. این نوع پایان معمولا برای فیلم‌هایی در نظر گرفته می‌شود که براساس واقعیت باشد. این نوع پایان برای داستان به هیچ‌وجه قابل قبول نیست؛ حتی اگر داستان براساس واقعیت باشد. کتاب باید با یك صحنه یا جمله تأثیرگذار به پایان برسد. این صحنه می‌تواند یك صحنه باشکوه باشد یا تصویر یك زوال یا حتی فقط یك جمله. پایان کتاب «عقاید یك دلقك» اثر هانریش بل یکی از بهترین نمونه‌هاست. یك صحنه به‌یادماندنی از یك زوال. کتاب درباره یك دلقك معروف است که بنا به دلایلی، دیگر محبوبیت سابق را ندارد و با بحران مالی هم روبه‌رو شده. صحنه پایانی کتاب صحنه‌ای است که او با مواد گریم تاریخ گذشته صورت خود را رنگ می‌کند و در ایستگاه راه‌آهن شروع به آوازخوانی و گدایی می‌کند. «هیچ‌کس به من توجه نکرد. پس از یك ساعت، دو ساعت، سه ساعت توجه پیدا خواهند کرد. وقتی صدای گوینده را از داخل ایستگاه شنیدم برنامه‌ام را قطع کردم. ورود قطاری را از هامبورگ اعلام می‌کرد. دوباره شروع به خواندن کردم. وقتی اولین سکه توی کلاهم افتاد، ترسیدم. یك سکه ده پفنیکی بود، به سیگار خورد و آن را به طرف لبه کلاه کشاند. آن را سر جایش گذاشتم و به خواندن ادامه دادم.»

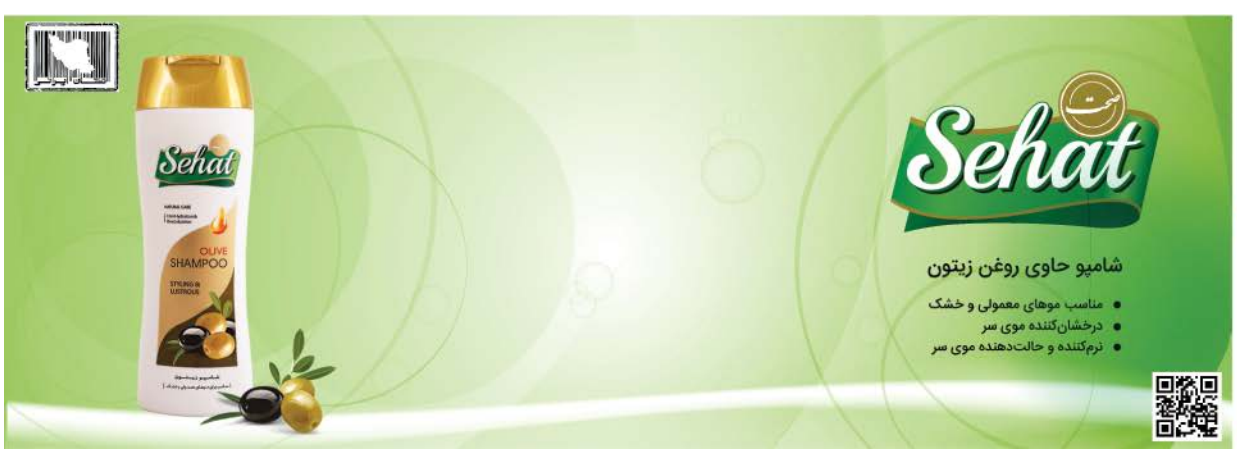

برگ سبز خودرو **سمند ایکس۷** مدل ۱۳۸۳ به‌رنگ **نقره‌آبی متالیک**، به شماره شاسی **83204622** و شماره موتور **12483014539** و شماره پلاک **۱۸۶ ط ۱۱ - ایران ۴۹** به‌نام **سیدحفظاله میرهاشمی** مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز خودرو **ریو** تیپ **ال اس۱۵۰۰** مدل ۱۳۸۷ به رنگ **نقره‌ای متالیک**، به شماره شاسی **NAS61002281156345** و شماره موتور **1055988** و شماره پلاک **۲۴۵ ن ۸۸ ایران ۱۳** به‌نام **عباس صباغ پورفرد** مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.